

Piatok 26. novembra 2020

P9_TA(2020)0330

Situácia v Etiópii

Uznesenie Európskeho parlamentu z 26. novembra 2020 o situácii v Etiópii (2020/2881(RSP))

(2021/C 425/14)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Etiópii,
 - so zreteľom na vyhlásenie vysokého predstaviteľa/podpredsedu Komisie Josepa Borrella z 9. novembra 2020 o najnovšom vývoji v Etiópii,
 - so zreteľom na spoločné vyhlásenie vysokého predstaviteľa/podpredsedu Komisie Josepa Borrella a komisára pre krízové riadenie Janeza Lenarčiča z 12. novembra 2020 o Etiópii,
 - so zreteľom na vyhlásenie komisára pre krízové riadenie Janeza Lenarčiča z 19. novembra 2020 s názvom Konflikt v regióne Tigráj: humanitárna podpora EÚ etiópskym utečencom prichádzajúcim do Sudánu,
 - so zreteľom na vyhlásenie generálneho tajomníka OSN zo 4. novembra 2020,
 - so zreteľom na vyhlásenie vysokej komisárky OSN pre ľudské práva Michelle Bacheletovej zo 6. a 13. novembra 2020 o regióne Tigráj,
 - so zreteľom na neformálne rozhovory v Bezpečnostnej rade OSN z 24. novembra 2020 o prebiehajúcom konflikte v etiópskom regióne Tigráj,
 - so zreteľom na situačnú správu Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) o Etiópii vydanú 11. novembra 2020,
 - so zreteľom na vyhlásenie predsedu Komisie Africkej únie J. E. Moussu Fakiho Mahamata z 9. novembra 2020 o situácii v Etiópii,
 - so zreteľom na vyhlásenie spolupredsedov Spoločného parlamentného zhromaždenia AKT – EÚ z 9. novembra 2020,
 - so zreteľom na vyhlásenie ministrov zahraničných vecí členských štátov EÚ z 19. novembra 2020,
 - so zreteľom na ústavu Etiópskej federatívnej demokratickej republiky, ktorá bola prijatá 8. decembra 1994, a najmä na ustanovenia jej kapitoly III o základných právach a slobodách, ľudských právach a demokratických právach,
 - so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv,
 - so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov,
 - so zreteľom na Africkú chartu o demokracii, voľbách a správe vecí verejných,
 - so zreteľom na Medzinárodný pakt OSN o občianskych a politických právach,
 - so zreteľom na druhú revíziu Dohody z Cotonou,
 - so zreteľom na článok 144 ods. 5 a článok 132 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže súčasný ozbrojený konflikt medzi federálnou vládou Etiópie a regionálnou tigrajskou správou pod vedením Ľudového oslobodzovacieho frontu (ďalej len „TPLF“) spôsobil stovky úmrtí civilných osôb a masové vysídľovanie ľudí;

Piatok 26. novembra 2020

- B. keďže 4. novembra 2020 etiópska vláda vyhlásila výnimočný stav a v severnom regióne Tigray začala vojenské operácie deň po hlásenom útoku TPLF na vojenskú základňu federálnej vlády v tomto regióne; keďže odvtedy došlo k ozbrojeným stretom medzi federálnymi silami (federálnou armádou, špeciálnym policajným zborom v regióne Amhara a miestnou domobranou v Amhare) na jednej strane a regionálnymi silami (špeciálnymi tigrajskými policajnými silami a domobranou) lojálnymi voči TPLF na strane druhej;
- C. keďže politické rozdiely medzi PP a TPLF sa ešte prehĺbili, keď federálna vláda odložila celoštátne voľby naplánované na máj 2020 z dôvodu krízy COVID-19;
- D. keďže v septembri 2020 správa regiónu Tigray pod vedením TPLF usporiadala vlastné voľby, ktoré etiópska vláda – keďže jej funkčné obdobie sa malo skončiť v septembri 2020 – vyhlásila za nezákonné; keďže federálny parlament považuje volebný proces v tigrajskom regióne za nezákonný; keďže tigrajské vedenie oznámilo, že už neuznáva federálnu vládu ani jej zákony; keďže 3. novembra 2020 federálny parlament vyhlásil TPLF za teroristickú skupinu;
- E. keďže 8. novembra 2020 sa TPLF obrátil na Africkú úniu s cieľom navrhnúť rokovania, avšak federálna vláda vylúčila akúkoľvek možnosť rokovaní s TPLF a odmietla medzinárodné výzvy na dialóg a mediáciu s tvrdením, že tigrajský konflikt je vnútornou záležitosťou, ktorá by sa nemala riešiť na medzinárodnej úrovni; keďže EÚ ponúkla svoju podporu na pomoc pri zmierňovaní napätia, návrate k dialógu a zabezpečení právneho štátu v celej Etiópii;
- F. keďže Abiy Ahmed v roku 2018 dosiahol historickú mierovú dohodu s Eritreou, ktorou sa skončilo viac ako desaťročné pozastavených diplomatických a obchodných vzťahov medzi týmito dvoma krajinami; keďže Abiyova vláda podnikla významné kroky s cieľom oslobodiť novinárov a politických väzňov, umožniť činnosť predtým zakázaných opozičných skupín a prijať nové zákony o organizáciách občianskej spoločnosti a o boji proti terorizmu; keďže vláda sa z dôvodu zadržovania opozičných politikov nedávno dostala pod kritiku; keďže pretrvávajú obavy v súvislosti s prijatím nového zákona na obmedzenie nenávisťných prejavov a dezinformácií, ktorý môže mať nepriaznivý vplyv na slobodu prejavu;
- G. keďže niektoré politické skupiny s prepojením na etnické skupiny v Etiópii, ktoré sa cítia marginalizované etiópskym federalistickým systémom vlády, tvrdia, že tento systém viedol k etnickému protekcionárstvu a diskriminácii;
- H. keďže v júni 2020 po smrti speváčky Hachalu Hundessovej, speváčky a aktivistky z regiónu Oromo, vypuklo a rozšírilo sa násilie, pričom stovky osôb boli zabitú a zatknuté; keďže viac ako 50 Amharcov zahynulo 1. novembra 2020 v troch dedinách pri útokoch, ktoré sa vo všeobecnosti považujú za etnicky motivované a pravdepodobne ich vykonala Oromská oslobodzovacia armáda (OLA), ktorá vznikla odštiepením domobrany od Oromského oslobodzovacieho frontu (OLF);
- I. keďže podľa Národného hnutia Amhara etiópske orgány zakázali pokojné protesty proti etnicky motivovaným vraždám, ktoré sa mali uskutočniť 28. októbra 2020;
- J. keďže podľa medzinárodných organizácií pre ľudské práva došlo od začiatku konfliktu k niekoľkým prípadom bezohľadného zabíjania civilných osôb v rôznych častiach tigrajského regiónu vrátane hromadného vraždenia v noci 9. novembra 2020 v tigrajskom meste Mai-Kadra, kde by zabitie stoviek civilných osôb mohlo byť vojnovým zločinom;
- K. keďže podľa medzinárodných organizácií pre ľudské práva boli obyvatelia regiónu Tigray na iných miestach v krajine dočasne vylúčení z pracovného procesu a zabránili im letecky opustiť krajinu; keďže správy informujú o fyzickom a digitálnom sledovaní, svojvoľnom hromadnom zatýkaní a väznení;
- L. keďže prezident regiónu Tigray potvrdil, že jeho sily odpálili rakety, ktorých cieľom bolo eritrejské letisko Asmara;

Piatok 26. novembra 2020

- M. keďže smrteľné boje medzi etiópskymi federálnymi silami a TPLF podnietili obavy medzinárodného spoločenstva v súvislosti s rizikami spojenými s vyostrovaním súčasnej bezpečnostnej situácie alebo vznikom nových incidentov v Etiópii, ktoré by mohli mať dosah na susedné krajiny a potenciálne destabilizovať celý región Afrického rohu; keďže Etiópia stiahla zo Somálska jednotky, ktoré bojovali proti islamistickým povstalcovi; keďže kenské orgány v strachu z eskalácie napätia zvýšili bezpečnosť na hraniciach s Etiópiou;
- N. keďže rozvojová spolupráca EÚ s Etiópiou vo výške 815 miliónov EUR na obdobie 2014 – 2020 je jednou z najrozsiahlejších na svete; keďže Etiópia je tiež jedným z hlavných príjemcov Núdzového trustového fondu EÚ pre Afriku s viac ako 271,5 milióna EUR na roky 2015 – 2019; keďže v roku 2020 EÚ poskytuje 44,29 milióna EUR na humanitárne projekty v Etiópii podporou pomoci na záchranu života osobám vysídleným v rámci krajiny, ktoré boli vyhnané násilím alebo prírodnými nebezpečenstvami;
- O. keďže Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) žiadal o prístup do tigrjského regiónu, ktorý je od začiatku bojov celkom izolovaný (prístup na internet a telefón bol prerušený); keďže podľa UNHCR absencia elektrickej energie, telekomunikácií, prístupu k palivám a hotovostný limit obmedzujú akúkoľvek reakciu na humanitárnu pomoc v regióne Tigris a vo zvyšku Etiópie vrátane starostlivosti o zranených a zabitých v bojoch;
- P. keďže ešte pred začiatkom bojov bolo v Etiópii 15,2 milióna ľudí, ktorí potrebovali humanitárnu pomoc, z toho 2 milióny v regióne Tigris; keďže tigrjský región s viac ako 6 miliónmi obyvateľov je piatym najľudnatejším regiónom v Etiópii, domovom 100 000 vnútorne vysídlených osôb a 96 000 eritrejských utečencov; keďže má niekoľko dôležitých utečeneckých táborov, v ktorých podľa MVO 44 % osadenstva tvoria deti;
- Q. keďže Etiópia podpísala Dohodu z Cotonou, v ktorej článku 96 sa stanovuje, že dodržiavanie ľudských práv a základných slobôd je nevyhnutnou zložkou spolupráce medzi AKT a EÚ;
- R. keďže boje spôsobili tisíce úmrtí a zranení na oboch stranách a viedli k závažnému porušovaniu ľudských práv a medzinárodného humanitárneho práva; keďže podľa UNHCR k 22. novembru 2020 viac ako 38 500 utečencov uniklo pred konfliktom a prekročilo hranicu do Sudánu; keďže OSN varovala pred „rozsiahlou humanitárnou krízou“ a jej agentúry plánujú možný príchod 200 000 utečencov v priebehu šiestich mesiacov; keďže boje sú tiež dôvodom pre vnútorné vysídľovanie obyvateľstva; keďže UNHCR už požiadal obe strany konfliktu, aby otvorili koridory, ktoré umožnia ľuďom odchod a zároveň zásobám príchod; keďže medzinárodné humanitárne organizácie v teréne sú slabo vybavené a trpia nedostatkom zásob potrebných na ošetrovanie novoprišlých utečencov a obetí násillia; keďže agentúry OSN usilujú o okamžité financovanie vo výške 50 miliónov USD, ktoré sa použije na poskytovanie stravy a zriaďovanie nových táborov; keďže Európska komisia mobilizuje núdzovú pomoc, na začiatok vo výške 4 miliónov EUR na podporu vysídlených osôb, ktoré prichádzajú do Sudánu;
1. je hlboko znepokojený nedávnym vývojom v Etiópii vrátane pokračujúceho násillia a obvinení z vážneho porušovania základných ľudských práv; vyjadruje poľutovanie nad súčasným ozbrojeným konfliktom medzi federálnou vládou Etiópie a správou regiónu Tigris pod vedením TPLF; vyzýva obe strany, aby sa zaviazali k okamžitému prímeriu a aby riešili politické rozdiely demokratickými prostriedkami v rámci ústavy krajiny s cieľom nájsť trvalé mierové riešenie, vytvoríť mechanizmus monitorovania prímeria a usilovať sa o dosiahnutie národného konsenzu prostredníctvom inkluzívneho dialógu;
 2. vyjadruje solidaritu obetiam a rodinám postihnutých; vyjadruje poľutovanie nad stratou životov a zabíjaním nevinných civilistov, ako aj nad mimosúdnyimi popravami bez ohľadu na to, kto ich spáchal;
 3. vyzýva ústrednú vládu Etiópie a TPLF, aby okamžite prijali opatrenia na zmiernenie konfliktu; trvá na tom, aby všetci aktéri prísne dodržiavali prístup v oblasti bezpečnosti sústredený na človeka;

Piatok 26. novembra 2020

4. vyjadruje poľutovanie nad skutočnosťou, že humanitárni pracovníci majú v súčasnosti výrazne obmedzený prístup; vyzýva etiópsku vládu, aby humanitárnym organizáciám poskytla okamžitý a neobmedzený prístup do oblastí, v ktorých dochádza ku konfliktom, s cieľom zabezpečiť humanitárnu pomoc; varuje pred nebezpečenstvom závažnej humanitárnej krízy v krajine, ako aj v susedných štátoch a širšom regióne;
5. so znepokojením berie na vedomie ultimátum, ktoré dal premiér Abiy tigranským silám a v ktorom ich vyzýva, aby sa vzdali, pričom uvádza, že inak bude nasledovať vojenský útok na regionálne hlavné mesto Mekelle;
6. pripomína, že úmyselné útoky na civilistov predstavujú vojnové zločiny; vyzýva sily na oboch stranách, aby dodržiavali medzinárodné právo v oblasti ľudských práv a medzinárodné humanitárne právo a aby zabezpečili ochranu ľudí v postihnutých oblastiach; naliehavo vyzýva všetky strany konfliktu a regionálne orgány, aby minimalizovali škody spôsobené civilnému obyvateľstvu a aby civilistom zabezpečili a kedykoľvek umožnili prístup k základným službám;
7. s vážnym znepokojením berie na vedomie, že v Etiópii narastá napätie medzi etnikami a silnie násilie; domnieva sa, že je veľmi dôležité, aby etiópske a tigranské orgány vykonávali svoju vedúcu úlohu zodpovedne podporou inkluzívneho politického prostredia pre všetkých aktérov a etnické skupiny;
8. naliehavo vyzýva federálne orgány, aby ukončili praktiky svojvoľného zatýkania a sledovania alebo iného cieleného zameriavania sa na etnické skupiny; vyzýva etiópske orgány, aby prijali dôrazné opatrenia proti akémukoľvek etnickému profilovaniu a aby zabezpečili ochranu etnických menšín v celej krajine; vyzýva etiópsku vládu, aby uskutočnila reformy, ktoré budú chrániť ľudské práva a zaručia rovnaký prístup k vládnym službám a zdrojom všetkým etnickým skupinám;
9. je hlboko znepokojený čoraz väčším šírením dezinformácií a nenávisťných prejavov, ktorými sa etnické skupiny stavajú proti sebe a ďalej podnecujú súčasný konflikt v regióne Tigris; vyzýva všetky strany konfliktu, aby sa zdržali štvavých vyhlásení a nenávisťných prejavov, a to offline aj online; naliehavo vyzýva vnútroštátne a miestne orgány, mediálne organizácie a verejnosť, aby sa zdržali podnecovania k násiliu, diskriminácii alebo neznašanlivosti voči ohrozenému obyvateľstvu;
10. vyzýva štáty susediace s Etiópiou vrátane Eritrey, ako aj ďalšie štáty v širšom regióne, ako sú krajiny v údolí Nílu, aby sa zdržali akýchkoľvek politických a vojenských zásahov, ktoré by mohli zhoršiť tento konflikt; zdôrazňuje, že v opačnom prípade hrozí destabilizácia širšieho regiónu s katastrofálnymi dôsledkami pre medzinárodný mier a bezpečnosť; zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú môžu zohrávať susedné štáty Etiópie poskytovaním diplomatickej podpory na zmiernenie konfliktu;
11. vyjadruje plnú podporu snahám o mediáciu a zmiernenie konfliktu zo strany Africkej únie, ktoré iniciovalo juhoafrické predsedníctvo AÚ, najmä menovaniu troch osobitných vyslancov AÚ, a vyzýva všetky zúčastnené strany, aby aktívne spolupracovali a zapájali sa do úsilia AÚ o mediáciu; vyzýva etiópske orgány, aby podporili úsilie medzinárodných organizácií, ako sú Africká únia, IGAD a Európska únia, o začatie inkluzívneho dialógu v snahe o dosiahnutie mieru, bezpečnosti a stability v krajine a v regióne;
12. je hlboko znepokojený de facto prerušením komunikácie v severnom regióne Tigris; naliehavo vyzýva etiópsku vládu, aby obnovila všetky formy komunikácie s regiónom Tigris ako prejav zodpovednosti a transparentnosti svojich vojenských operácií v regióne a aby umožnila slobodnú komunikáciu medzi obyvateľmi regiónu Tigris; zdôrazňuje význam a potrebu prístupu k informáciám online aj offline, keďže právo všetkých ľudí na informácie a prístup k informáciám sú v krízovej situácii obzvlášť dôležité; naliehavo žiada, aby sa povolilo nezávislé informovanie o situácii; trvá na tom, že je dôležité okamžite udeliť nezávislým médiám prístup do regiónu Tigris; naliehavo vyzýva etiópsku vládu, aby plne rešpektovala slobodu prejavu, združovania a tlače v súlade s etiópskou ústavou a aby prepustila nespravodlivo zadržovaných novinárov a blogerov; je pevne presvedčený, že mierový protest je súčasťou demokratického procesu a že reagovaniu neprimeranou silou by sa malo za každých okolností zabrániť;
13. vyzýva všetky strany konfliktu, aby zaručili bezpečný a voľný pohyb civilného obyvateľstva a aby zabezpečili dodržiavanie práva na slobodu zhromažďovania;
14. vyzýva všetky strany zapojené do konfliktu v severnom regióne Tigris, aby nezávislým pozorovateľom v oblasti ľudských práv zaručili neobmedzený prístup, aby sa zabezpečilo dodržiavanie medzinárodných noriem v oblasti ľudských práv; vyzýva všetky strany konfliktu, aby úzko spolupracovali s príslušnými aktérmi na transparentnom vyšetrowaní masakra v meste Mai-Kadra, a žiada, aby boli páchatelia tohto trestného činu bezodkladne braní na zodpovednosť a trestne stíhaní;

Piatok 26. novembra 2020

15. vyzýva etiópske federálne orgány, aby dôkladne, nezávisle, účinne a nestranne vyšetrili všetky vraždy a porušenia ľudských práv vrátane prípadov použitia neprimeranej sily, svojvoľného zadržania a nedobrovoľného zmiznutia, a vyzýva tigrajské orgány, aby spolupracovali pri týchto vyšetrovaniach; vyzýva všetky etiópske orgány, aby aktívne bojovali proti beztretnosti; pripomína etiópskej vláde jej záväzky v oblasti dodržiavania základných práv vrátane prístupu k spravodlivosti a práva na spravodlivý a nezávislý proces, ako sa ustanovuje v Africkej charte a iných medzinárodných a regionálnych nástrojoch v oblasti ľudských práv vrátane Dohody z Cotonou; trvá na tom, aby etiópske orgány zabezpečili dodržiavanie a podporu spravodlivého a nestranného právneho štátu v celej Etiópii;

16. požaduje úzku spoluprácu medzi subjektmi humanitárnej pomoci EÚ a UNHCR a vyzýva UNHCR, aby naďalej poskytoval podporu utečencom, ktorí utiekli pred touto krízou, a to aj v blízkosti oblastí, z ktorých utiekli; pripomína, že etiópska vláda je zodpovedná za bezpečnosť a ochranu utečencov a vnútorne vysídlených osôb na svojom území; pripomína, že viac ako 96 000 eritrejských utečencov našlo útočisko prevažne v utečeneckých táboroch v regióne Tigráj; podporuje výzvy medzinárodného spoločenstva a humanitárnych organizácií na zintenzívnenie pomoci pre utečencov a vysídlené osoby;

17. vyzýva EÚ a jej partnerov, aby podporili sudánsku vládu a miestne orgány v ich urýchlenej reakcii na výzvy prijať etiópskych utečencov utekajúcich pred bojmi v regióne Tigráj; vyjadruje uznanie Sudánu za jeho pripravenosť prijať utečencov utekajúcich pred konfliktom; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné pripraviť sa na príchod až 200 000 utečencov v Sudáne; konštatuje, že Etiópia je dôležitou cieľovou krajinou, tranzitnou krajinou a krajinou pôvodu migrantov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že všetky financované projekty iniciované v rámci trustového fondu EÚ pre Afriku sú v súlade s ľudskými právami, najmä právami migrantov a vnútorne vysídlených osôb;

18. vyzýva na naliehavú mobilizáciu, ako aj štruktúrované a koordinované použitie dodatočných zdrojov zo strany EÚ a jej členských štátov s cieľom riešiť komplexné potreby vyvolané konfliktom;

19. víta záväzok etiópskej vlády usporiadať všeobecné voľby v roku 2021; naliehavo vyzýva všetkých politických činiteľov v krajine, aby pred voľbami zahájili politický dialóg, do ktorého zapoja občanov z celého politického, ideologického, regionálneho a etnického spektra; dôrazne upozorňuje, že slobodné, spravodlivé, inkluzívne a dôveryhodné voľby sa môžu konať len v atmosfére bez zastrasovania, násilia a obťažovania a so zaručenou slobodou prejavu a združovania v súlade s medzinárodnými normami; vyjadruje poľutovanie nad tým, že záväzok uskutočniť slobodné voľby oslabil prípady zadržovania niekoľkých opozičných politikov z celého politického spektra, ku ktorým dochádza od júna 2020, ako aj závažné porušenia riadneho procesu, ktoré ohrozujú práva zadržovaných osôb na spravodlivý proces; vyzýva orgány, aby prepustili všetky zadržované osoby, pokiaľ nie sú obvinené z právne uznaných trestných činov a nemožno ich stíhať v súlade s medzinárodnými normami pre spravodlivý proces;

20. vyjadruje svoj záväzok k jednote a územnej celistvosti Etiópie a vyzýva všetkých aktérov v Etiópii, aby sa usilovali o mierové riešenie všetkých konfliktov v krajine;

21. vyzýva EÚ, aby naďalej využívala všetky potrebné diplomatické prostriedky na spoluprácu s federálnymi a regionálnymi orgánmi, ako aj s regionálnymi partnermi a multilaterálnymi inštitúciami s cieľom vyriešiť konflikt mierovým spôsobom;

22. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie podpredsedovi Komisie/vysokému predstaviteľovi Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, Európskej službe pre vonkajšiu činnosť, federálnej vláde a federálnemu parlamentu Etiópie, tigrajským orgánom, vláde Sudánskej republiky, vládam IGAD, Africkej únii a jej členským štátom, Panafrickému parlamentu a Spoločnému parlamentnému zhromaždeniu AKT – EÚ.